

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru z
pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrť leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice hšt. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natise enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoludne.

Štev. 15.

V Mariboru, dne 12. aprila 1900.

Tečaj XXXIV.

Vabilo k naročbi.

Z mesecem marcijem potekla je naročnikom četrletnikom naročnina. Prosimo torej, kaj se podvzajo, nadaljnjo naročnino dopostati, da se jim dopošiljanje lista ne pretrga ali ustavi. List stane do 1. julija 1 krono, do 1. oktobra 2 kroni in do konca leta 3 krono. — Naročnina pa, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštnih nakaznicah.

Upravnistvo.

Vstal je!

Vstal je!... Ob tem klicu, ki se glasno razlega sedaj ob velikonočnih praznikih po vesoljnem krščanskem svetu, pluje naš duh zopet siloma nazaj čez stoletja in stoletja. Pred našo dušo vstaja celo Kristusovo življenje. Z bedo in revščino se začena, s preganjanjem in trpljenjem se nadaljuje. Udanih mu prijateljev ima malo, srditih sovražnikov vse polno. A vse zaman! Kristus kljubu vsemu temu izvršuje svojo nalogo, zaradi katere ga je Oče poslal na svet. In ko so ga sovražniki pribili na križ, prijatelji sočutno položili v grob, ko je zapuščen od celega sveta, tedaj uprav pokaže svojo moč v najsvetlejšem sijaju, brez tuje pomoči, iz lastne moči — vstane iz groba, od smrti. Aleluja, vstal je,.... ti klici mu zvenijo nasproti, ljudstva in narodi hitijo pod njegovo zastavo ter ga z občudovanjem molijo kot največjega mučenika, a tudi kot največjega zmagovalca. Premagal je smrt, vstal je!

Slovenski narod tiči v okovih bede in trpljenja, odkar poznamo njegovo zgodovino. Od vseh strani ga napadajo mogočni sovražniki, zvestih prijateljev šteje le malo. Ubogi slovenski narod! Ali boš kedaj premagal svoje sovražnike, ali boš kedaj zagledal solnce svobode in prostosti, ali boš kedaj dihal zrak srečnejših dni?

Ne obupaj, borni narod slovenski! Beda, zatiranje, trpljenje, to niso znaki bližajoče se smrti. Brezdvomno boš tudi ti doživel jasnejše čase, ako boš posnemal vzgled svojega božjega Učenika. Izvršuj tudi ti nalogo, zaradi katere te je nebeski Oče postavil v drvenje in vrvenje svetovnega pozorišča!

Kaj je naša naloga? Ali imamo tudi Slovenci svojo zgodovinsko nalogo? Tako majhen, ubog narod, kako posebno nalogo bi naj imel na svetu? Tako se povprašujejo otožno naši rodoljubi. Sklepi božje Previdnosti so prikrite človeškim očem. Ne vemo in ne moremo vedeti, kake posebne namene ima vsemodri Bog v nebesu z nami, a to je gotovo, to vemo s popolno sigurnostjo, da imamo kakor vsak narod vsaj to nalogo na svetu, visoko, krasno nalogo: da živimo kot narod Bogu v čast in sebi v zemeljsko srečo.

In to je dovolj! Naj se drugi narodi ponašajo z velikanskim slovstvom, z mogočno razvito obrtjo in trgovino, z ogromnim bogastvom, naš največji ponos pa naj bo vse-skozi krepostno narodno življenje. V mejah kreposti in poštenosti pa skrbimo tudi za zemeljsko slavo in srečo. Kolikor nam pripuščajo naše razmere, pospešujmo razvoj slovstva, delajmo za napredek obrti in trgo-

vine in utrjujmo si gospodarsko blagostanje. Dela drugih narodov lahko nosijo pečat velikosti, naša dela naj nosijo pečat poštenosti in otročje udanosti do najvišjega bitja.

To nalogo Slovenci tudi lahko dosežemo. Bog nam je dal svetel razum in mehko, za vse dobro zavzeto srce. Izobrazujmo svoj um z učenjem, čitanjem, poslušanjem govornikov, svoje srce pa si čistimo in krepčajmo v božjih, za to določenih ustanovah. Kajti čim bistrejši bo naš um, čim čistejšo bo naše srce, tem lažje bomo izvrševali svojo visoko nalogo, živeti Bogu v čast, a sebi v korist.

Ker pa moramo živeti, ako hočemo izvajati kot narod od Boga nam določeno nalogo, za to je tudi prav in potrebno, da se borimo in skrbimo za svoj narodni obstanek. Bog je dal slovenskemu narodu življenje, in za to gotovo ni njegova volja, da se poizgubimo in izginemo. Če nam torej drugi narodi vsiljujejo boj za narodni obstanek, ne smemo se ga vstrašiti, ampak se pogumno postaviti v bran. Vsak človek in narod ima svoje sovražnike, ne čudimo se potemtakem, da jih imamo tudi Slovenci.

Življenje našega naroda je valovito, je burno. Med narodom vstajajo sovražnike naše visoke naloge, izven naroda sovražniki našega obstanka. Toda to nas naj ne moti! Hodimo neustrašeno svojo pot, ki nam je začrtana od božje Previdnosti. Prej ali slej bodo morali viharji utihniti in sovražniki bodo morali reči: Sedaj moramo odnehati, slovenski narod je nepremagljiv. In takrat bo za Slovence vstajenja dan!

Listek.

Slovenski junak.

Do leta 1806. so bili Habsburžani izvzemši le kratke dobe nemški kralji in kot taki nosili od papeža njim pridani naslov rimsko-nemškega cesarja. Kronanje izvoljenega nemškega kralja se je vršilo redno v Ahenu, od leta 1562. naprej pa v Frankobrodu ali Frankfurtu ob Majnu, imenitnem mestu na Pruskem.

Bilo je leta 1562. Vladar avstrijskim deželam in nemški cesar je bil Ferdinand I. Čutil je že, da se mu bliža smrt, in zato dal svojega najstarejšega sina Maksa izvoliti naslednikom na nemškem prestolu ter v Frankobrodu kronati. Slavnost je bila minula in Maks se je vračal na Dunaj domov, vendar ne po najkrajšem potu, ampak črez Inomost, ker mu je bilo mar, da bi dežele, kojim naj kedaj vlada, vsaj kolikor toliko poznal, in — pa to je bila njegova tajnost — ker ga je vleklo v Inomost srce. Z Maksom, ki mu je tedaj bilo 35 let, je tudi potovala njegova žena Marija. To Vam je bil drugačen vlak, kakor jih imajo vladarji dandanes, kadar potujejo. Štel je 1500 voz, 3000 konj, in kdor

ga je hotel mimo idočega videti od konca do kraja, je moral stati tri cele ure; kdo bi pa mogel opisati sijaj krasnih voz, konj in noš neštevilnega spremstva!

Kajpada je moral Maks kraj sebe imeti tudi svojega ljubljena, vrlega slovenskega plemiča Andreja barona Ravbarja. Čudno ime to, kaj ne? Sicer pa utegne biti znano iz tiste pesmi, ki pripoveduje, kako so pri Sisku Slovenci Turke naklestili. Toda svoje ime je ta rod zares dobil od ropanja. Imela je namreč slovenska koroška rodovina od vladarja potrjeno pravico, da je smela med tem, ko se je na Gosposvetskem polju vršil oni starodavni običaj slovesnega ustanavljanja slovenskega kneza, ropati in požigati po svoji volji. Ta čudna pravica bi naj ljudstvo opominjala kolik blagoslov je v deželi red, za kojega skrbi knez. Odsihmal so se udje tega rodu sploh imenovali Ravbarji, in prejšnje njih ime se je pozabilo. Seveda v resnici Ravbarji niso požigali in ropali, ampak ljudem dali se odkupiti. To je vladar, ki jim je bil čudno pravico izročil, seveda naprej vedel; toda bilo mu je do tega, da izvenredno vrli in zaslužni rod na poseben način odliči. Rod Ravbarjev je, kakor je lahko misliti, sčasoma silno obogatel ter imel grajščine po vsej slovenski zemlji, tako na pr. na Kranjskem Kravjaku in Krumperku, na Štajarskem Zbelovo;

v Gradcu pa so Ravbarji imeli veliko palačo; ulica, v koji je stala, se še danes imenuje Ravbarjeva. Ali Ravbarjev rod ni bil le bogat na denarju, ampak tudi na krepostih in zaslugah za domovino in cesarja. Zaradi tega mu je leta 1516. bilo podeljeno baronstvo. Izmed vseh Ravbarjev se pa posebno odlikuje naš Andrej. Bil je kaj moder ter radi tega od cesarja bil imenovan dvornim vojnim svetnikom; slovel je tudi kot pogumen junak, zraven pa bil blaga duša, ki se je le pote goval za blaginjo drugih; veljal je v svoji dobi za prvaka med avstrijskim plemstvom. Večji del svojih let držali so ga na cesarskem dvoru. Za časa, ko se je vršil dogodek, ki ga mislimo pripovedovati, je bil Andrej Ravbar mož v najkrepkejši dobi, velik, krasne rasti in lepega, milega obraza. Marsikatero deklisko oko se je željno obračalo po njem, ki ni imel družice ob strani, spremljajoče ga na potu tega življenja. Črna obilna brada je bila tako dolga, da je ni imel nikdo takšne; segala mu je črez pas dol do tal, od tod nazaj zopet do pasa, kjer je bila zataknjena; navadno jo je imel spleteno. Bil pa je tudi izvenredne telesne moči; železno podkovo prelomiti bilo mu je igrača, prst debel železen drog je preklal na en mah, in nekoč je zanesel v pričo cesarja Maksa na rami svojega konja po stopnicah gor in zopet nazaj dol. Radi

Izstop slovenskih dež. poslancev.

Nemški listi se v potu svojega obraza trudijo čitateljem dokazati, da so slovenski deželni poslanci le vsled tega izstopili, da bi tem lažje od deželnega zbora kaj dobili. Nam je neumevno, zakaj si delajo nemški listi ta trud. Da, naši poslanci so izstopili iz deželne zbornice, da bi enkrat res kaj dobili, da bi namreč sedaj izposlovali svojim volilcem ločitev Spodnjega Štajerja od Gradca. Saj to tudi sami priznavajo v svojem oklicu! Ločitev pa zahtevajo radi tega, ker nemška gospoda zanemarija in prezira slovenski Spodnji Štajer, kar je tudi vse natanko dokazano v oklicu poslancev. Zadnji dnevi so nam prinesli zopet novih dokazov. Gornještaj. Nemcem zidajo gozdarsko šolo v Mostu. (Bruku). Ta šola se bo plačevala tudi s slovenskim denarjem. Slovencem pa nočejo dati nobene sadjarske in nobene vinarske šole, odrekujejo nam meščanske šole, da celo ljudske šole nam jemljejo ter jih ponemčjujejo. Slovenski konservatorist, na Dunaju, g. Anton Munda, je prosil za majhno podporo, a odbila se mu je. Bivši učitelj V. Štolcar je prosil za upokojnino, a ni se mu dala, zraven se mu je ustavila še dosedanja mesečna podpora. Vse slovenske deželne poslance so izvrgli iz odsekov ter jih nadomestili z nemškimi. Deželni odbor je predložil volilno preosnovo, v kateri zahteva za Nemce 9 novih poslaniških mest, za Spodnji Štajer pa samo eno.

Če uvažujemo tako delovanje nemške gospode v Gradcu, ni se čuditi, da narašča med našim ljudstvom vedno večja nevolja nad temi krivičnimi, neznosnimi razmerami in da ljudstvo brezpogojno in navdušeno odobrava abstinenco (neudeležitev) slovenskih poslancev. Dne 5. aprila je govorilo v tej zadevi tudi prvo politično društvo na Spodnjem Štajerju, Slovensko društvo v Mariboru. V tem društvu so združeni vsi spodnještajerski politiki in rodoljubi, v tem društvu se nastavljajo slovenski kandidati za deželni in državni zbor. Za to pa so tudi izjave tega društva velike važnosti. In kaj je sklenilo Slovensko društvo v Mariboru glede abstinence (neudeležbe) slovenskih deželnih poslancev?

Dne 5. aprila je «Slov. društvo v Mariboru» sklenilo naslednje resolucije:

1. »Slovensko društvo v Mariboru, kot politično društvo za celi Spodnji Štajer, popolnoma odobrava abstinenco slovenskih deželnih poslancev, ki v Gradcu niso družega doživeli nego preziranja in žaljenja, ter izjavlja, da bi bila nadaljna navzočnost

navedenih vrtilin ga je pa tudi cesar silno rad imel in ni ga pustil od sebe.

Maks še ni bil nikoli v Inomostu, ali misli njegove so pogosto uhajale v to mesto. Živela in umrla je namreč tukaj ona, ki jo je bil v mladih letih ljubil s polnim žarom prve ljubezni. Kako je hrepenel po zakonski združitvi z najdražjim mu bitjem na tem svetu, ali strogi oče ni privolil. Dekle je moralo vzeti drugega in sicer grofa Campobassa. Čez 7 mesecev je mlada žena porodila zalo dekletce in zraven umrla.

Maksu je bilo to znano, in zato se je bližal inomoškemu ozidju žalostno zatopljen v spomine nekdanjih dnij, ko je v očeh svoje lepe Helene gledal odprto nebo, dasi je odstihmal že preteklo 17 let. Ni maral za prekrasno planinsko okolico, ne za udano mu spremstvo, ne za vesele obraze osrečenega, ob cesti stoječega ljudstva; a hipoma se vzdrami, kajti dospel je njegov voz do mestnih vrat in se tukaj vstavil, kjer je cesarja čakal prvi pozdrav glavnega mesta tirolskega. Zbran je bil cvet meščanstva z občinskim zastopom na čelu, prišle so semkaj vse cehe z zastavami, veselo vihrajočimi v lahnem zraku, tudi ženstvo, žene in device, ni hotelo ostati doma ter se v najkrasnejših oblekah gnetlo k vozu, in zaoril je iz tisoč in tisoč grl ljubljenu vladarju navdušeni tirolsko-zvesti pozdrav.

naših poslancev v Gradcu ne samo brezuspešna, ampak tudi zoper čast slovenskega naroda.

2. Slovensko društvo v Mariboru pozivlja slovenske deželne poslance, da naj nastopijo sedaj kot voditelji slovenskega ljudstva v borbi za upravno samostalnost Spodnjega Štajerja, za razdelitev deželnega šolskega sveta, izločitev Spodnjega Štajerja izpod graškega nadsodišča ter ustanovitev nadsodišča v Ljubljani za slovenske pokrajine, za razdelitev kmetijske družbe in ustanovitev narodnih kurij v deželnem zboru.

3. Slovensko društvo v Mariboru odločno obsoja gonjo štajerskih Nemcev proti imenovanju slovenskega deželnega šolskega nadzornika za spodnještajerske ljudske šole ter zahteva, da se vlada ne da ustrašiti vsled te gonje, ampak da nemudoma imenuje za slovenske ljudske šole posebnega deželnega nadzornika.

4. Slovensko društvo v Mariboru se izreka za splošno in neposredno volilno pravico, ker le na ta način pridejo slovanski narodi v Avstriji do moči, primerne njihovem številu. — Vse te resolucije so se vzprejele enoglasno in nepisnim navdušenjem.

Z ozirom na to izjavo torej lahko rečemo, da celi Spodnji Štajer enoglasno, brezizjemno odobruje izstop deželnih poslancev. Pravzaprav bi ne trebalo sedaj nobenega nadaljnjega odobravanja naše tozadevne politike. Vendar slišimo, da hoče okraj za okrajem nastopiti ter izreči svojim poslancem neomejeno zaupanje. Na Velikonočni ponedeljek bo zborovanje v Bišu in takrat bo govoril lenartski okraj. Tako je prav!

Tudi narodni občinski zastopi so se začeli gibati. Občinski zastop v Rečici je imel dne 9. t. m. sejo ter sklenil: »Občinski zastop v današnji seji popolnoma odobruje izstop slovenskih poslancev iz deželnega zbora. Proč od Gradca! Poslanci na dan!«

Politični ogled.

Deželni zbor štajerski se ne sili z delom. Seje so le malokedaj, in kadar so, trajajo tako kratko, da se poslanci komaj medseboj pozdravijo. Slovensko ljudstvo torej nič ni izgubilo s tem, da so njegovi poslanci izstopili iz deželnega zbora. Nemški konservativci in deželni odbor so vložili v deželnem zboru volilne preosnove. A nobena ni za Slovence sprejemljiva, v obeh se kaže mržnja do Spodnještajerskega ljudstva. V prvem predlogu je, da le nekaj omenimo, za Spodnještajersko določen le en nov poslanec, a Gornji

Ko je krik polegel, pristopila je k odprtemu vozu s krasnim šopkom v roki, bela kot angelj, devica, da cesarju z zbranimi besedami izreče prvi poklon. Ali v tem hipu, ko se nežna ustca odpró, in njen globoki, mili pogled zadene oko Maksovo, ta zdrhti, in nekako omamljenemu mu pogled obvisi na obrazu dekletovem. »Tebi je ime Helena!« vzklikne in dehtivo čaka odgovora. Dekle se malo prestraši, a vendar ponižno glavico nagne in tihim glasom reče: »Tako mi je ime.« Maksu bolestno ustnice zatripljejo, in vendar se zopet pogled njegov vidno radostno razlije po krasni, srečo očitujoči prikazni dekletovi, in utrnejo se mu besede: »Dovolj vem.«

V tem hipu pridere splašen konj ter se zadrevi naravnoč proti Heleni; v tem trenutku pa stoji tudi pred njo orjaška postava Andreja Ravbarja, ki z mogočno roko konja ugrabi za uzdo ter ga pri priči ustavi, kakor da bi bila vanj tresčila strela. Helena se, strahu odrevenela in onemogla, nasloni na bližnjo ograjo, hoteč čakati, da se ji zopet moči povrnejo. Cesar, to videč, ukaže ji dati konja, da ne zaostane. Zdaj pristopi Ravbar s svojim belcem na povodcu se pred devico prožno prikloni ter ji z mahljajem roke naznani, da ji ga ponuja. Kdor je ta prizor gledal, je moral opaziti, kako ga je zalila

in Srednji Štajer bi dobila vsaj po dva. Ta določba je izvanredno predrzna in za nas Slovence naravnost žaljiva. Kajti Spodnji Štajer v vseh rečeh, ki govorijo za pomnožitev poslaniških mest, visoko nadkriljuje Srednji, posebno pa še Gornji Štajer. Spodnještajersko ljudstvo je povprečno mnogo, mnogo bolj omikano nego nemško in plačuje več krvnega davka, kajti to je znano, da na pr. Gornje Štajerci niso ravno lepe in brhke postave. A vendar nemški poslanci hočejo, da mi naj dobimo le enega novega poslanca, Nemci pa štiri. To je pravica! Vse kaže, da žaljenja za nas Slovence ne bodo prej nehala, dokler ni Spodnji Štajer ločen od Srednjega in Gornjega Štajerja. Delajmo, da se to prejkoprej zgodi!

Proti italijanskim vinom, se je oglašila katoliško narodna stranka na Kranjskem. Posl. Žitnik in tovariši so vložili v dež. zboru kranjskem samostalni predlog, naj se osrednja vlada pozivlje, da pri bodočih obravnavah glede nove carinske in trgovinske pogodbe z Italijo ne vsprejme takozvane vinske klavzule, marveč primerno zviša carino od italijanskih vin.

Volitve za tržaško okolico so žalostno izpale. Slovenci so izgubili prvi okraj, kjer je zmagal Italijan Banelli proti Slovencu dr. Abramcu. V drugih okrajih so sicer zmagali Slovenci, a tudi italijanske manjšine so, razven v tretjem okraju, znatne. Prirejajmo shode, razširajmo časnike, da si štajerski Slovenci priboré povoljne uspehe za prihodnje volitve.

Poljedelska šola v Pazinu. Poljedelstvo v Istri je jako zanemarjeno, kar je spoznala tudi vlada. Zato se je obrnila do dež. odbora istrskega z vprašanjem, ali bi ne bila umestna v Pazinu poljedelska šola s hrvatskim učnim jezikom. A dež. odbor je v svoji gorečnosti za blagor prebivalstva odgovoril, da šole ni treba. Tega bi ne verjeli, ako bi se na Štajerskem ne godilo Slovencem ravno tako! Ali bode vendar vlada uvidela, da so italijanski mogotci sovražniki blagostanja ljudstva? Take razmere kriče do neba in skrajni čas je, da jim vlada konec stori.

Izgon Slovanov. Iz Berolina prihaja poročilo, da okolu 100 čeških delavcev mora zapustiti Rotenbach pri Gottesbergu vsled določila vladnega zastopnika. Prusi se naše vlade prav nič ne boje, ker samo grozi ob takih nasilstvih, a ne povrača z istim orožjem.

Bolgarski knez Ferdinand se baje v kratkem poroči z rusko veliko kneginjo Heleno in bo prodal v to svrhu tudi vero svojih očetov ter prestopil v pravoslavno

rudečica. Helena pogleda vrlega viteza, privoljno zakima, in Ravbar jo lahko vzdigne na svojo žival.

Cesar veli zopet pognati in vrsta se je pomikala naprej. Helena se je na belcu čvrsto držala, ali videlo se ji je, da za blesk in lesk ki se je širil okoli nje, ni pazna. V tistem hipcu, ko jo je neznan vitez s črno brado vzdignil na konja, je v njenem srčecu zadrhtelo, in ne bi bilo mu treba hoditi kraj nje, njegova podoba bi ji itak stala pred dušo. Na cilju se vrsta razide, Ravbar sprejme zopet svojega belca, ulovi iz očesa Heleninega še en pogled, in izginila mu je, da je ni več videl. Zato pa je tem dehtivejše v svojem srcu hranil njen zadnji pogled.

Cesar je v Inomostu ostal nekoliko tednov, in veselice in slavnosti so se vrstile druga za drugo. Na zadnji večer pred odhodom pa je povabil inomoško gospodo k sebi, da bi ji s sijajno zabavo dal znak hvaležnosti. Tudi Helena je bila prisotna. Za bogato obloženo mizo ji je bilo odloženo mesto med svojim očetom in španskim plemičem imenom Don Carlos de Castilia y Zuniga, ki se ji je dobrihal in potegoval za njeno roko. Očetu je bila ta ponudba zelo po volji, kajti španski plemič je bil imenitnega rodu, silno bogat in med vitezi daleč na okrog slul kot najmočnejši; sam je pravil,

cerkev. Če postane to tudi resnica, si Bolgarska, posebno pa še njen knez, ki tako neznačajno baranta z verami, sicer nič ne pridobita, pač pa Rusija. Ona bi dobila s to ženitvijo velik upliv na Bolgarsko in cel Balkan. Evropski politiki pa bodo imeli zopet en dokaz več za trditev, da si Rusija s svojo slovensko politiko na Balkanu pridobiva vedno trdnjša tla. Avstrija pa izgublja vsled svoje ponemčevalne politike ves upliv. To nemstvo in ponemčevanje je nesreča za Avstrijo!

Zopet anarhističen napad. Na kolo-dvoru v Bruslju je predzadnje sredo popoldne valeskega princa, prestolonaslednika angleškega, napadel 16-letni anarhist Sipido. Dva-krat je ustrelil na princa, a ga ni zadel. V stanovanju napadaleca, katerega so takoj prijeli, našli so mnogo anarhističnih spisov.

Naš cesar bo šel začetkom maja v Berlin, da bo navzoč pri slovesnosti, s katero se proglasi nemški cesarjevič polnoletnim. Spremljal bo ga minister zunanjih stvari, grof Goluhowski. Nemški listi pišejo, da se bosta naš in nemški cesar pri tej priliki pogovarjala tudi o Rusiji, ki dobiva na Balkanu, posebno v Bulgariji, vedno več upliva. Toda to ni verjetno, in nemški listi si bržčas to želijo, o čemur sedaj že kakor o gotovi stvari pišejo.

Rusi častijo Slovenca. Letos obhajamo Slovenci stoletnico rojstva velikega slovenskega pesnika dr. Fr. Prešerna. Z nami obhajajo ta spomin tudi drugi slovanski narodi. Celo veliki ruski narod časti našega pesnika, in pred kratkim se je priredila Prešernu v čast velika slovesnost v Petersburgu, ki se je sijajno obnesla. Veliki narodi nas torej slavijo, naši ljudje pa se nekateri še vedno sramujejo slovenskega jezika in imena. Zasljepljenost vseh zaslepljenosti!

Vojska v Južni Afriki. Buri vedno vznemirjajo angleškega generala Roberta, ki čaka v Bloemfonteinu na nove konje in zimsko obleko za svojo armado. Konji so došli sicer te dni preko morja v Kapstadt, a vsled vožnje zmučeni še ne bodo tako hitro za rabo. Buri se upajo že jako blizu Bloemfonteina, tako da je general Roberts moral začeti misliti na majhne utrdbe. A s svojimi vojskovodji imajo Buri nesrečo. General Cronje je ujet, poveljnik Joubert mrtev, in sedaj se poroča, da je šef generalnega štaba Villebois Maureil ubit, ker se je upal preblizu večje angleške čete.

da mu v vsej Evropi nikdo ni kos. Ravbarjeve in Helenine oči so se iskale in končno našle, ali govoriti njima ni bilo mogoče. Ko se je po končani gostiji vse jelo pripravljati na ples, pristopi Ravbar h grofu Campobassu ter prosi, da bi se smel s Heleno zavrteti. Oče dovoli. Ravbar stopi pred Heleno, pa jo neopazovano odvede v stransko sobo, kjer sta bila vsa. Tukaj ji odkrije svojo ljubezen ter jo snubi. Helena mu odgovori, da tudi njej srce zanj gori, toda da je treba za zakon vsekako očetove privolitve. V tem hipu stopi v sobo Don Carlos. Ko zasluži, kaj se godi, plane razkačen na Ravbarja, ter ga hoče ozmerjati. A slovenski junak odklanja vsako razpravljanje na tem mestu in pozove Španca na dvoboj. Medtem pa se je cesarju zazdelo, da se v stranski sobi godi nekaj nenavadnega. Pride torej gledat in ko pravo izve, odloči prepri sam rekoč: »Čegava bo Helena, odločita vidva, ki se za njo potegujeta, sama, in sicer v dvoboju, ki se ima vršiti jutri dopoldne javno, toda ne v krvavem, ampak skušala bodeta drug drugega spraviti v vrečo, in kateri zmaga ter svojega nasprotnika ujetega položi Heleni pred noge, ta si jo pelja kot ženo domov.« Cesar je dobro vedel, kogar bo zmaga.

Drugi dan je ob jedenajstih dopoldne okoli arene za dvornim vrtom, kjer je danes

Dopisi.

Sv. Trojica v Slov. gor. (Kmetijska zadruga in njeni nasprotniki.) Ono nedeljo je imela kmetijska zadruga svoj prvi občni zbor. Ljudstva je bilo izredno veliko, žal da so nas zapustili govorniki. Naprošen je bil gospod Ivan Kač in gospod M. Jelovšek. Gospod Kač nam je dan poprej brzojavil, da ne more priti, a zavoljo gosp. Jelovškega pa nam deželni odbor niti odgovoril ni. Zadruga je vse pravočasno oskrbela, celo za teden dni odložila občni zbor, vendar govornikov ni bilo. Odkritosrčno moramo reči glede vmemarnosti deželnega odbora: Tako se ne igra z našim ljudstvom! Kmetje so prišli, čakali zastoj in če bi ne bilo benediškega kapelana, bi se to nedeljo gotovo zadruga razdružila. Omenjeni prijatelj slovenskega kmeta je prihitel po silnem blatu ves vpehan in truden, ter razložil mnogoštevilnim kmetom namen in pomen zadrug, omenjal delovanje več drugih zadrug, srečno zavrnil vse nasprotnike kmetijskih zadrug in šele tedaj so postali ljudje boljše volje. Na novo jih je pristopilo 25, tako da sedaj šteje zadruga 90 udov. Če jih ima zadruga na Cvenu samo 80 in dobro uspeva, mora tudi uspevati svetotrojiška. Toda čuj slovenski svet, kaj so naši trojiški nasprotniki počeli pred zborovanjem. Nek »slovenski« značajnej iz sosedne fare, naprošen od tukajšnjih nemškutarjev, je napisal v »Slovenski Narod« hujskajoč in nesramen članek proti naši zadrugi, katero imenuje »lažikmetijsko zadrugo«. V celi naši sosesčini je le en sam naročnik »Slov. Nar.«, trg Sv. Trojica nima nobenega; in še ta naročnik ni pravi naročnik, pošilja se mu kot zvestemu dopisniku list iz milosti brezplačno, saj je tudi vedno v denarni zadregi in si je zato v najbližnji »žlahti« s trojiško posojilnico. Veliko iztisov tega lista se je nalašč naročilo in v trenutku je bil preplavljen ves trg s »Slov. Narod«. Pošiljal se je zlasti udom kmetijske zadruga. Tako je došel tudi v naše roke. In kaj so dosegli naši nasprotniki? Ravno nasprotno, kar so želeli. Kapelan svetobenediški, kateremu dopisnik ničesar drugega očitati ne more, kakor to, da je neki jezen, ker so njegovega župnika vrgli iz načelnitva trojiške posojilnice, je ogromni množici slovenskih kmetov prebral dotični članek. In kak je bil učinek? Ljudstvo je bilo nevoljno do skrajne meje in vsi smo sklenili podpirati trgovce, obrtnike in gostilničarje, ki so udje zadruga ter jih je kar 25 na novo pristopilo. Le hujskajte, le mešajte in ne bo dolgo, da si boste lase pulili

vojaško vezbališče, bilo zbranega občinstva, da se je vse trlo. Prišla sta tudi cesar in cesarica, in tudi Helena, kateri je glasno utripalo srce, stala je v cesarjevi bližini. Njej ni bilo znano, da je lepi Ravbar, ki je zanj trepetala, tako silno močan. Cesar da znamenje, nasprotnika nastopita in čudni dvoboj se začne. Naskočita se, primeta drug drugega, vzdigata in vijeta se, da so kosti pokale. Španec je bil zares močan. Ali ko že na obeh straneh jamejo pešati moči, se zbere Ravbar, zatelebi nasprotnika na tla, onemoglemu hitro potegne vrečo čez glavo, ga v veselem krikju gledajočega občinstva ponese do Helene ter ji ga zmagonosno lepo položi pred noge.

Helena se srečepolnega srca oklene roke dragega Andreja, in čez teden in dan ju pelje pot v franciškansko cerkev, kjer ju je gvardijan v pričjo cesarja, ki je ponosno starešini, poročil. Oholega Španca Dona Carlosa de Castilia y Zuniga pa od onega trenutka v Inomostu ni bilo več videti.

Smešničar.

Dve nemškutarci sta bili v mestnem gledališču. Ko vidita, kako so na odru umorili igralca, reče prva drugi: »Pobegnive, drugače naju pozneje pokličejo za pričjo!«

iz glave, ko bodo vaši žepi prazni slovenskega denarja. Vi pa vrli kmetje obrnite hitro hrbet nasprotnim nam Trojčarjem ter se krepko oklenite »zadruga«.

Sv. Benedikt v Slov. gor. (Bralno društvo.) Kako deluje, kako napreduje? Najboljši odgovor bi bil: Pridi in poglej ter se prepričaj sam! Društvo je ustanovljeno 19. novembra lanskega leta. Takrat je štel 80 udov in sedaj? 134 nas je! Tako je zapisano na oznanilni deski v »Čitalnici«, tako priča tudi zapisnik udov. Morebiti si misliš, cenjeni bralec, to so večinoma le papirnati udje ali udje na papirju, čitajo pa malo! Tako? Pridi in poglej v društven zapisnik za izposojevanje časnikov in knjig. Čudiš se, kaj ne? Pa se tudi lahko, ker zagledaš številko 1780 t. j. od 19. nov. lanskega leta si je izposodilo 1780 oseb raznih knjig in časnikov. Poglej še zapisnik zadnje nedelje! Tu vidiš, da si je samo zadnje nedeljo 80 oseb izposodilo raznih knjig in časnikov. In vprašaj me, dragi bralec, kaj najraje prebirajo? Odgovorjam ti kratko: »Slovenskega Gospod.« In koliko iztisov ga ima društvo naročenega? Poslušaj: 20! Kje je še bralno društvo na Spod. Stajaru, ki bi imelo toliko iztisov »Slov. Gosp.«? Jasno je torej kot beli dan, da društvo deluje, napreduje, uspeva, da je bilo potrebno. Ponos, rekel bi krona našega društva pa je naša mladina, naši fantje, katerih je vsako nedeljo natlačena soba. In veste, kaj se si izmislijo naši fantje? Ne samo brali, tudi peli bi radi! In resnično, že več nedelj zaporedoma se vadijo v cerkvenem petju, ker nikakor nočejo zaostati za izprtnim pevskim zborom, ki je sestavljen večinoma iz šolskih otrok. Tako bo sedaj naš pevski zbor popoln. Ljudje pravijo, da daleč na okrog ni tako izbornega petja. To je seveda sad našega bralnega društva. Te vrstice pa imajo namen, slovenske rojake vsprobuditi za snovanje bralnih društev. Nikakor ne recite: bralna društva so se preživela! Mi le rečemo: Bralna društva bi naj oživela!

Iz Svetinj pri Ormožu. (Dobrotnika šole). Velecenjena gospoda brata dr. Franc Simonič, kustos vseučiliščne knjižnice na Dunaju, in Jožef Simonič, veleposesnik in načelnik krajnega šolskega sveta svetinjskega v Ivanjkovcih, dala sta dne 20. marcija t. l. vzdati na rojstni hiši pokojnih dveh stricev duhovnikov dekana Jožefa Simonič in Ivana Aleksandra Simonič v Ivanjkovcih lepo mramornato spominsko ploščo. Pokojnika bila sta največja dobrotnika tukajšne farne cerkve in domačih ubogih. Pri tej priliki dala sta razdeliti tudi med odrasle učence tukajšne šole 100 komadov zlasti za domačo faro velevažne in prekoristne domoznanske knjige: dr. Gregor Jožef Plohel, imeniten humanist ali dobrotnik slovenski, njegova domačija in rod v Ivanjkovcih, katero sta spisala župnik Jakob Meško pri Sv. Lovrenci v Slov. gor. in dr. Franc Simonič na Dunaju. Učenci imajo s to knjigo veliko veselje ter jo prav pridno pregledujejo in berejo. Naj bode blagima dobrotnikoma domače narodne šole tudi na tem mestu izražena najtoplejša zahvala in Bog plati!

Kdor svojih prednikov ne ceni,
Njih naslednik biti vreden ni! —

Iz Savinjske doline. (Občinske volitve v Št. Pavlu, gibanje Nemcev). Št. Pavel ob Boljski, lep je tvoj kraj, olikani so tvoji prebivalci, no v poslednjem časi postal si črn in ne opere vas več nobena »zajfa«. Vi ste v narodnem oziru naredili gorostasno sramoto celi Savinjski dolini, pritisnili ste ji na čelo zopet pečat nemškutarstva. Pri ravno končanih občinskih volitvah ste se združili pod komando protestanta inozemca in dveh nemških baronov, ter ste vrgli slovensko stranko. In volilce ste si pridobivali s tem, da ste rekli, če zmaga slovenska stranka, bo treba delati novo župnijsko gospodarsko poslopje. Pač star mane- ver! Toda dober mora biti, da le drži!